

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ БІДНОСТІ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 054 «Соціологія»

освітній рівень магістр

освітня програма «Соціологія/ Sociology»

вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20__/20__
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: проф. Куценко О.Д.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник:

Куценко О.Д., д.соц.н., професор, професор кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. зав. кафедри _____

(підпис)

(Куценко О.Д.)

(прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____

Червінська Т.Г.

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів вміння аналізувати та оцінювати прояви і причини бідності як соціально-економічного явища, а також його наслідки у соціально-політичному процесі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати теоретичні основи соціологічного розуміння суспільних явищ та процесів;
2. Вміти працювати з соціологічними та статистичними даними;
3. Володіти навичками роботи з науковою літературою та інформаційними ресурсами, здійснювати пошук інформаційних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна пропонує бліц-висвітлення ключових питань, пов'язаних з соціологічним розумінням та дослідженням бідності, її видів, причин і наслідків. Спираючись на Capability approach (A. Sen etc.) бідність розглядається як комплексна характеристика соціально-економічного стану людини, домогосподарства або нації, яка є залежною від дій інститутів, наявних ресурсів та індивідуальної свободи їх вибору, функціональної спроможності індивідів скористатись можливостями. У фокусі уваги будуть методи вимірювання та оцінювання бідності, її причин та наслідків на кроснаціональному рівні та рівні домогосподарств. Увага також буде приділена аналізу зв'язків між динамікою бідності та соціальним напруженням і соціально-політичними протестами. Програма супроводжується індивідуальними дослідницькими завданнями аналітичного читання, аналітично-описового та аналітично-пояснювального характеру.

4. Завдання (навчальні цілі) –

- Оволодіти знаннями про пізнавальні можливості сучасних теорій соціології бідності, провідних методологій їх дослідження.
- Розвинути вміння ідентифікувати прояви різних видів бідності та її причин.
- Поглибити вміння критичного аналізу ефектів динаміки бідності, у т.ч. депривації, у соціально-політичному процесі.

Вивчення дисципліни сприяє оволодінню наступними **компетентностями:**

- фк18. Вміння аналізувати соціально-політичні процеси і формувати рекомендації щодо їх регулювання
- фк19. Вміння оцінювати політичні рішення з точки зору соціальних інтересів та очікувань

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати провідні соціологічні теорії й методологічні підходи до визначення та вимірювання бідності як соціально-економічного явища	Лекції, самостійна робота, семінар	Усна відповідь, реферат	25
2.1.	Вміти застосовувати теоретико-методологічні інструменти соціології до дослідження проявів бідності та її причин	Лекції, самостійна робота, семінар	Індивідуальна аналітична робота, дискусія в класі	20
2.2.	Вміти критично аналізувати прояви соціально-політичного процесу у зв'язку з динамікою монетарної та деприваційної бідності	Самостійна робота, семінар	Індивідуальна аналітична робота, усна відповідь дискусія в класі	20
3.1.	Презентувати результати аналітичної роботи, аргументовано доводити вибір методології дослідження	Самостійна робота, семінар	Усні виступи, презентація аналітичних результатів наступним обговоренням	15

4.1	Демонструвати автономність і відповідальність в проєктуванні дослідження та інтерпретації проявів і соціальних наслідків бідності	Самостійна робота, семінар	Індивідуальна аналітична письмова робота	20
-----	---	----------------------------	--	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	2.1	2.2.	3.1.	4.1.
Програмні результати навчання					
прн24. Аналізувати соціально-політичні процеси, виявляти соціальні напруження та невідповідності програмним цілям політики, формувати рекомендації	+	+	+	+	+
прн25. Встановлювати відповідність політичних рішень соціальним інтересам та очікуванням адресних груп	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів

Семестрове оцінювання:

Форми роботи	Мін балів	Мак балів	Результати навчання
Усні виступи та участь в дискусіях	24	40	РН 1.1, 2.1, 2.2, 3.1
Реферат на основі аналітичного читання	6	10	РН 1.1.
Індивідуальна аналітична письмова робота	24	40	РН 2.1, 2.2, 4.1
Презентація результатів аналітичного завдання з наступним обговоренням	6	10	РН 3.1
Семестровий підсумок	60	100	

- підсумкове оцінювання – залік.

Студенти, які протягом семестру набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум 60 балів*, для одержання заліку мають обов'язково відпрацювати семінарські заняття з кожної теми дисципліни.

7.2 Організація оцінювання:

1. Усні виступи та участь в дискусіях (теми 1-5);
2. Реферат на основі аналітичного читання (теми 1-3);
3. Індивідуальна аналітична письмова робота (теми 4-5);
4. Презентація результатів аналітичного завдання з наступним обговоренням (теми 4-5);

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекцій	семінарські	Самостійна робота
1	Визначення та розуміння бідності: її види, причини та соціальний вплив. Соціальна межа бідності	2	2	12
2	Моніторинг глобальної бідності: міжнародний рівень та показники, глобальні цілі та виклики	2	2	12
3	Вимірювання бідності як ризиків депривації: особистий та рівень домогосподарства	2	2	12
4	Мапування бідності та вразливості. Бідність та стать, клас, етнос, раса.	2	2	12
5	Політика інклюзивності та аналіз соціального впливу	2	4	20
	ВСЬОГО	10	12	68

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 10 год.

Практичні заняття - 12 год.

Самостійна робота – 68 год.

Рекомендована література:

Основна:

- Hick, R. (2014). Poverty as Capability Deprivation: Conceptualising and measuring poverty in contemporary Europe. *European Journal of Sociology*, 55(3), 295-323.
- Human development UNDP Report 2019*. Beyond income, beyond averages, beyond today: inequalities in human development in the 21st century. //hdr.undp.org. <http://bit.ly/2rdpBx3>
- Lewis, Oscar (January 1998). The culture of poverty \ Society. - 35 (2) - <https://link.springer.com/article/10.1007%2FBF02838122>
- Nguyen, Minh Cong, Nobuo Yoshida, Haoyu Wu, and Ambar Narayan. 2020. "Profiles of the New Poor Due to the COVID-19 Pandemic." Unpublished, Poverty Global Practice, World Bank, Washington, DC.
- Page, Lucy, and Rohini Pande. 2018. "Ending Global Poverty: Why Money Isn't Enough." *Journal of Economic Perspectives* 32 (4): 173–200.
- Poverty and Shared Prosperity 2020. Reversals of Fortune \ International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2020. – 178 p. - <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/34496/9781464816024.pdf>
- Shipler, David K. *The Working Poor: Invisible in America*. Alfred A.Knopf, 2004.
- Sen A. *On economic inequality*. – Oxford University Press, 1997.
- Special Rapporteur on extreme poverty and human rights \ United Nation Human Right, 2021. - <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Poverty/Pages/SRExtremePovertyIndex.aspx>
- Understanding Poverty \ The World Bank Open Data, 2021. - <https://data.worldbank.org/>
- The World Bank \ Poverty and Social Impact Analysis (PSIA). - September 8, 2015. - <https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/brief/poverty-and-social-impact-analysis-psia>

Додаткова:

- Abigail McKnight, Pedro Mendes Loureiro, Polly Vizard (2018) Multidimensional Inequality Framework \ Atlantic Fellows. – <http://sticerd.lse.ac.uk/inequality/the-framework/media/mif-framework.pdf>

- Acemoglu, Daron, and James Robinson. 2019. *The Narrow Corridor: States, Societies, and the Fate of Liberty*. New York: Penguin Press.
- Anantha Duraiappah (1996). *Poverty and Environmental Degradation: a Literature Review and Analysis* CREED Working Paper Series No 8 International Institute for Environment and Development, London. Retrieved on June 27, 2016. -
- Dermott, E. and Main, G. (2017) *Poverty and Social Exclusion in the UK Volume 1 - The Nature and Extent of the Problem*. Bristol, Policy Press
- Ferguson, William D. 2020. *The Political Economy of Collective Action, Inequality, and Development*. Stanford, CA: Stanford University Press
- Hickey, Sam, Kunal Sen, and Badru Bukenya, eds. 2015. *The Politics of Inclusive Development: Interrogating the Evidence*. Oxford: Oxford University Press
- Global Action Urgently Needed to Halt Historic Threats to Poverty Reduction \ The World Bank, Oct.7, 2020. - <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2020/10/07/global-action-urgently-needed-to-halt-historic-threats-to-poverty-reduction>
- Measuring And Reporting On Europeans' Wellbeing: Findings From The European Social Survey \ ESS. - <http://esswellbeingmatters.org/data/index.html> ; <http://esswellbeingmatters.org/drivers/index.html>
- Sabina Alkire. *The Capability Approach and Human Development* \ Microsoft PowerPoint - OPHI-HDCA SS11 - Intro to the Capability Approach, SA.ppt - Slides 1-22. - <https://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/OPHI-HDCA-SS11-Intro-to-the-Capability-Approach-SA.pdf>
- Sen, A. (1999), *Development as Freedom*, Oxford: Oxford University Press.
- Shorrocks (2012) —Decomposition Procedures for Distributional Analysis: A Unified Framework
- World Bank. Forthcoming. *World Development Report 2021: Data for Better Lives*. Washington, DC: World Bank.
- World development report 2013 : inequality of opportunities in the labor market - evidence from life in transition surveys in Europe and Central Asia \ Ana Abras, Alejandro Hoyos, Ambar Narayan, Sailesh Tiwari. - The World Bank. Working Paper Report No.73698. - <https://documents1.worldbank.org/curated/en/954751468251177625/pdf/NonAsciiFileName0.pdf>

10. Додаткові ресурси:

- The European Social Survey (the ESS) <http://europeansocialsurvey.org/>
- Making personal happiness and wellbeing a goal of public policy \ London School of Economics and Political Sciences <https://www.youtube.com/watch?v=dpA73a9bbuU>
- Monitoring quality of life in Europe https://www.researchgate.net/publication/259257937_Monitoring_quality_of_life_in_Europe
- R.Inglehart Happiness is Different Things to Different People: Subjective Well-being in Global Perspective https://www.youtube.com/watch?v=Y1acwqllFtY&list=PLUold1t9EA7B_nuU-LHirTtdiF9K4Azl0
- Quality of life indicators \ Eurostat Statistics Explained. - http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators
- What happiness is? Hedonic or Eudaimonic? \ Навчальне відео на you-tube. - <https://www.youtube.com/watch?v=PdRE6-mJrYY>
- World Happiness Report 2020. - <https://worldhappiness.report/ed/2020/#read>